

комунікації і транспорту, та через багато інших річий, якими нуака примушує природні сили стати ся помічними праці, і через які суспільний або кооперативний характер праці розвиває ся. Чим більша витворча сила праці тим менше праці вкладає ся в якийсь продукт; і звідси менша вартість того продукту. Чим менша витворча сила праці, тим більше праці треба вложити в виріб того самого товару; і звідси більша вартість товару.

Тому загальний закон можемо сформувавти так:

Вартість товару є прямо-пропорціональна до часу вложеного в його продукцію, а відворотно пропорціональна до витворчих сил праці.

ЦІНА.

Досі я говорив про вартість, тепер я скажу дещо про ціну, яка є особлившою формою вартости.

Ціна сама в собі є нічим иншим, як вираженем вартости товару в грошах. Вартість всіх товарів переважно означає ся ціною в золоті або сріблї. Вартість золота і срібла, так само як і вартість всіх інших товарів є регульована кількістю праці потрібної на те, щоб їх дістати. Ви вимінюєте якусь певну кількість продукту вашого краю за золото і срібло, в яких також є скристалїзована якась певна кількість праці того народа, який має копальні золота і срібла. В той спосіб в золоті і сріблї ви виражуєте вартість всіх товарів, то є, поодинокі кількості праці вложені в їх витвір. Приглядаючись близше трошовому вираженю вартости, або, що є тим самим, заміні вартости в ціну, ми побачимо, що се є процес в яким ми даємо вартости всіх товарів незалежну форму, або инакше, при помочи якого ми означаємо товари як рівні кількості суспільної праці. Що відносить ся лиш до грошового вираження вартости, ціну назвав Адам Сміт природною ціною, а французькі фізіократи називали її "конечною ціною" (*prix necessaire*).

В такім отже відношенню стоїть вартість до кснечної ціни, або инакше, в яким відношенню стоїть природна ціна до ко-

нечне
го-то
можу
одно
вираз
до се
вару.
даног

Д
його
над в
товар
питу.
ли, а
осере
навер
або п
решкс
серед

Я
справи
подач
відати
ченій
подач
се вон
док ц
розгля
них ці
в своїй
либане
підвис
других
на ціну
продак
Ріжні
нають